

Sbírka soudních rozhodnutí

POSUDEK 1/13 SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)
14. října 2014

„Posudek vydaný na základě čl. 218 odst. 11 SFEU — Úmluva o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí — Přístupování třetích států — Nařízení (ES) č. 2201/2003 — Výlučná vnější pravomoc Evropské unie — Riziko zásahu do jednotného a soudržného používání unijních pravidel a do řádného fungování systému, který tato pravidla zavádějí“

V řízení o posudku 1/13,

jehož předmětem je žádost o posudek předložená Soudnímu dvoru na základě čl. 218 odst. 11 SFEU, podaná dne 21. června 2013 Evropskou komisí,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, K. Lenaerts, místopředseda, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič a J.-C. Bonichot, předsedové senátů, A. Rosas, J. Malenovský (zpravodaj), A. Arabadžev, M. Safjan, D. Šváby, M. Berger a A. Prechal, soudci,

generální advokát: N. Jääskinen,

vedoucí soudní kanceláře: M.-A. Gaudissart, vedoucí oddělení,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. dubna 2014,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za Evropskou komisi F. Castillem de la Torre a A.-M. Rouchaud-Joët, jako zmocněnci,
- za belgickou vládu C. Pochet, J.-C. Halleuxem a T. Maternem, jako zmocněnci,
- za českou vládu M. Smolkem a E. Rufferem, jako zmocněnci,
- za dánskou vládu C. Thorningem, jako zmocněncem,
- za německou vládu T. Henzem a J. Kemper, jako zmocněnci,
- za estonskou vládu K. Kraavi-Käerdi, jako zmocněnkyní,
- za irskou vládu T. Joycem a E. McPhillips, jako zmocněnci,
- za řeckou vládu T. Papadopoulou, jako zmocněnkyní,
- za španělskou vládu M. Sampol Pucurullem a N. Díaz Abad, jako zmocněnci,
- za francouzskou vládu E. Belliard, N. Rouam, G. de Berguesem a D. Colasem, jako zmocněnci,

- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s M. Fiorillim a P. Garofolim, avvocati dello Stato,
- za kyperskou vládu I. Neophytou a D. Kalli, jako zmocněnkyněmi,
- za lotyšskou vládu I. Kalniņšem a D. Pelše, jako zmocněnci,
- za litevskou vládu K. Dieninise a A. Svinkūnaitė, jako zmocněnci,
- za rakouskou vládu C. Pesendorfer, jako zmocněnkyní,
- za polskou vládu M. Arciszewskim, B. Majczynou a A. Miłkowskou, jako zmocněnci,
- za portugalskou vládu L. Fernandesem a S. Nunes de Almeida, jako zmocněnci,
- za rumunskou vládu R.-H. Raduem, A.-G. Vacaru a A. Voicu, jako zmocněnci,
- za slovenskou vládu B. Ricziovou, jako zmocněnkyní,
- za finskou vládu J. Heliskoskim, jako zmocněncem,
- za švédskou vládu A. Falk a U. Persson, jako zmocněnkyněmi,
- za vládu Spojeného království M. Holtem, jako zmocněncem, ve spolupráci s J. Holmesem a R. Palmerem, barristers,
- za Evropský parlament A. Caiolou a A. Pospíšilovou Padowskou, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie J. Monteirem a A. De Elerou, jako zmocněnci,

po vyslechnutí generálního advokáta,

vydává tento

Posudek

1. 1. Žádost o posudek předložená Soudnímu dvoru Evropskou komisí zní následovně:

„Spadá souhlas s přistoupením třetí země k [Úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí uzavřené v Haagu dne 25. října 1980 (dále jen „Haagská úmluva z roku 1980“)] do výlučné pravomoci Evropské unie?“

Právní rámec

Mezinárodní právo

2. 2. Všechny členské státy jsou smluvními stranami Haagské úmluvy z roku 1980. Unie její smluvní stranou není.
3. 3. Článek 1 této úmluvy stanoví: „Předměty této úmluvy jsou:
 - a) a) zajistit bezodkladný návrat dětí protiprávně přemístěných nebo zadržovaných v některém smluvním státě,

- b) b) zajistit, aby práva týkající se péče o dítě a styku s ním podle právního řádu jednoho smluvního státu byla účinně respektována v ostatních smluvních státech.“

4. 4.Článek 3 uvedené úmluvy stanoví: „Přemístění nebo zadržení dítěte se považuje za protiprávní, jestliže:

- a) a) bylo porušeno právo péče o dítě, které má osoba, instituce nebo kterýkoliv jiný orgán buď společně, nebo samostatně, podle právního řádu státu, v němž dítě mělo své obvyklé bydliště bezprostředně před přemístěním nebo zadržením,
- b) b) v době přemístění nebo zadržení bylo toto právo skutečně vykonáváno, společně nebo samostatně, nebo by bylo takto vykonáváno, kdyby bylo nedošlo k přemístění či zadržení.

[...]“

5. 5.Kapitola II Haagské úmluvy z roku 1980 se týká ústředních orgánů. V souladu s článkem 6, zařazeným do této kapitoly II, určí každý smluvní stát této úmluvy (dále jen „smluvní stát“) ústřední orgán k výkonu povinností uložených úmluvou tomuto orgánu. Podle jejího článku 7 jsou ústřední orgány povinny navzájem spolupracovat a podporovat spolupráci mezi příslušnými orgány ve svých státech. Zejména učiní všechna potřebná opatření, aby zjistily místo pobytu dítěte, které bylo protiprávně přemístěno do jiného státu, než ve kterém má obvyklé bydliště, nebo které bylo v takovém státě protiprávně zadrženo (dále jen „protiprávně přemístěné dítě“), a aby zajistily dobrovolné vrácení tohoto dítěte nebo usnadnily smírné řešení. Musí též učinit předběžná opatření, aby dítě uchránily další újmy, nebo zajistit přijetí takových opatření. Zahajují soudní nebo správní řízení za účelem nařízení návratu dítěte nebo zahájení takového řízení usnadňují, případně umožňují úpravu nebo zajištění účinného výkonu práva styku s dítětem, tzn. práva odvést dítě na omezenou dobu do jiného místa, než je obvyklé bydliště dítěte (dále jen „právo styku s dítětem“). Je-li to nutné, činí správní opatření k zajištění bezpečného návratu dítěte.

6. 6.Kapitola III uvedené úmluvy, nadepsaná „Návrat dítěte“, obsahuje články 8 až 20.

7. 7.Článek 8 první pododstavec téže úmluvy stanoví:

„Osoba, instituce nebo jiný orgán, který tvrdí, že dítě bylo přemístěno nebo zadrženo jednáním porušujícím právo péče o dítě, může žádat buď ústřední orgán obvyklého bydliště dítěte, nebo ústřední orgán kteréhokoli jiného smluvního státu o pomoc při zajištění návratu dítěte.“

8. 8.Článek 12 Haagské úmluvy z roku 1980 zní:

„Jestliže dítě bylo protiprávně přemístěno nebo zadrženo podle článku 3 a v den zahájení řízení před soudním nebo správním orgánem smluvního státu, v němž dítě je, uplynulo období kratší jednoho roku ode dne protiprávního přemístění nebo zadržení, nařídí příslušný orgán bezodkladné navrácení dítěte.

Neprokáže-li se, že dítě se sžilo se svým novým prostředím, soudní nebo správní orgán nařídí navrácení dítěte, i když řízení začalo po uplynutí období jednoho roku uvedeného v předcházejícím odstavci.

Má-li soudní nebo správní orgán dožádaného státu důvod se domnívat, že dítě bylo přemístěno do jiného státu, může zastavit řízení nebo zamítnout návrh na navrácení dítěte.“

9. 9.Článek 13 uvedené úmluvy stanoví: „Bez ohledu na ustanovení předcházejícího článku není soudní nebo správní orgán dožádaného státu povinen nařídít navrácení dítěte, jestliže osoba, instituce nebo jiný orgán, který nesouhlasí s jeho navrácením, prokáže, že:
- a) osoba, instituce nebo jiný orgán, který měl pečovat o osobu dítěte, ve skutečnosti nevykonával právo péče o dítě v době přemístění nebo zadržení nebo souhlasil či později se smířil s přemístěním nebo zadržením, nebo
 - b) je vážné nebezpečí, že návrat by dítě vystavil fyzické nebo duševní újmě nebo je jinak dostal do nesnesitelné situace.

Soudní nebo správní orgán může také odmítnout nařídít návrat dítěte, zjistí-li se, že dítě nesouhlasí s návratem a dosáhlo věku a stupně vyspělosti, v němž je vhodné přihlížet k jeho stanoviskům.

Při hodnocení okolností uvedených v tomto článku soudní a správní orgány musí přihlídnout k informacím týkajícím se sociálního postavení dítěte poskytnutým ústředním orgánem nebo jiným příslušným orgánem obvyklého bydliště dítěte.“

10. 10.Článek 16 téže úmluvy stanoví:

„Po obdržení oznámení o protiprávním přemístění nebo zadržení dítěte podle článku 3 soudní nebo správní orgány smluvního státu, do něhož bylo dítě přemístěno nebo v němž bylo zadrženo, nemohou věčně rozhodovat o právu péče o dítě, dokud nebude rozhodnuto, že dítě nemá být podle této úmluvy vráceno, nebo nebude-li podán návrh podle této úmluvy v přiměřené lhůtě po obdržení oznámení.“

11. 11.Kapitola IV Haagské úmluvy z roku 1980, nadepsaná „Právo styku s dítětem“, obsahuje článek 21. Tento článek 21 v prvním pododstavci stanoví:

„Návrh na úpravu nebo zajištění účinného vykonávání práva styku s dítětem může být podán ústředním orgánům smluvních států stejným způsobem jako návrh na návrat dítěte.“

12. 12.Kapitola V uvedené úmluvy, nadepsaná „Všeobecná ustanovení“, obsahuje články 22 až 36, které obsahují zejména společná procesní ustanovení o navrácení protiprávně přemístěných dětí a o zárukách výkonu práva styku s dítětem.

13. 13.Článek 38 téže úmluvy, obsažený v její kapitole VI, nadepsané „Závěrečná ustanovení“, stanoví:

„Kterýkoliv jiný stát může přistoupit k Úmluvě.

Listina o přístupu bude uložena na Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království.

Úmluva vstoupí v platnost pro přistupující stát prvního dne třetího kalendářního měsíce po uložení jeho listiny o přístupu.

Přístup je účinný jen ve vztazích mezi přistupujícím státem a smluvními státy, které prohlásí, že s přístupem souhlasí. Toto prohlášení musí být učiněno [rovněž] kterýmkoliv členským státem ratifikujícím, přijímajícím nebo schvalujícím Úmluvu po přístupu k ní [po daném přístupu]. Toto prohlášení bude uloženo na Ministerstvu zahraničních věcí Nizozemského království, které zašle diplomatickou cestou jeho ověřený opis každému smluvnímu státu.

Úmluva vstoupí v platnost mezi přistupujícím státem a státem, který prohlásil, že přijímá tento přístup [souhlasí s tímto přístupem], prvního dne třetího kalendářního měsíce po uložení prohlášení o tomto přijetí [o tomto souhlasu].“

Unijní právo

14. 14. Bod 17 odůvodnění nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 (Úř. věst. L 338, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 243; opravy v Úř. věst. 2006, L 233, s. 36, a v Úř. věst. 2013, L 82, s. 63) zní:
- „V případech neoprávněného odebrání [protiprávního přemístění] nebo zadržení dítěte by mělo být neprodleně zajištěno navrácení dítěte, proto by se měla nadále používat [Haagská úmluva z roku 1980], doplněná ustanoveními tohoto nařízení, zejména článkem 11. [...]“
15. 15. Článek 8 tohoto nařízení stanoví: „1. Soudy členského státu jsou příslušné ve věci rodičovské zodpovědnosti k dítěti, které má v době podání žaloby obvyklé bydliště na území tohoto členského státu. 2. Odstavec 1 platí s výhradou článků 9, 10 a 12.“
16. 16. Článek 10 uvedeného nařízení upravuje příslušnost soudů členských států v případech únosu dítěte. Stanoví, že v případech protiprávního přemístění nebo zadržení dítěte jsou soudy členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým protiprávním přemístěním nebo zadržením, příslušné do doby, kdy dítě získá obvyklé bydliště v jiném členském státě, jsou-li splněny další podmínky vyjmenované v písmenech a) nebo b).
17. 17. Článek 11 téhož nařízení zní: „1. V případě, že osoba, orgán nebo jiný subjekt mající právo péče o dítě požádá příslušné orgány v členském státě o vydání rozhodnutí na základě [Haagské úmluvy z roku 1980], aby dosáhl navrácení dítěte, které bylo neoprávněně odebráno [protiprávně přemístěno do jiného členského státu] nebo zadrženo v jiném členském státě než v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, použijí se odstavce 2 až 8. 2. Při použití článků 12 a 13 Haagské úmluvy z roku 1980 se zajistí dítěti během řízení možnost být vyslechnuto, pokud se to nejeví jako nevhodné [...] vzhledem k jeho věku nebo stupni vyspělosti. 3. Soud, u kterého je podána žádost o navrácení dítěte uvedená v odstavci 1, jedná v řízení o žádosti rychle, přičemž využívá nejrychlejší postupy, které vnitrostátní právo umožňuje.“

Aniž je dotčen první pododstavec, vydá soud s výjimkou případů, kdy to neumožňují mimořádné okolnosti, rozhodnutí do šesti týdnů od podání žádosti. 4. Soud nemůže zamítnout žádost o navrácení dítěte na základě článku 13 písm. b) Haagské úmluvy z roku 1980, pokud se prokáže, že byla přijata vhodná opatření k zajištění ochrany dítěte po jeho navrácení. 5. Soud nemůže zamítnout žádost o navrácení dítěte, pokud osoba, která o navrácení dítěte požádala, nedostala příležitost být vyslechnuta. 6. Pokud soud vydá rozhodnutí o nenavrácení na základě článku 13 Haagské úmluvy z roku 1980, musí ihned, přímo či prostřednictvím svého ústředního orgánu, zaslat opis soudního rozhodnutí o nenavrácení a příslušných písemností, zejména přepisu výsledků učiněných před soudem, příslušnému soudu nebo ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před svým neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, a to v souladu s vnitrostátním právem. Soud musí obdržet všechny uvedené písemnosti do jednoho měsíce ode dne rozhodnutí o nenavrácení. 7. Pokud již před soudy v členském státě, ve kterém mělo dítě obvyklé bydliště bezprostředně před neoprávněným odebráním [protiprávním přemístěním] nebo zadržením, nebylo řízení jednou ze stran zahájeno, musí soud nebo ústřední orgán, který obdrží hlášení podle odstavce 6, informace takto získané oznámit stranám a vyzvat je, aby v souladu s vnitrostátním právem do tří měsíců od tohoto oznámení doručily svá podání [vyjádření] soudu, aby soud mohl prošetřit otázku práva péče o dítě.

Aniž jsou dotčena pravidla pro soudní příslušnost uvedená v tomto nařízení, soud věc uzavře, pokud v dané lhůtě neobdrží žádné podání [vyjádření].8. Bez ohledu na rozhodnutí o nenavrácení vydané na základě článku 13 Haagské úmluvy z roku 1980 je za účelem zajištění navrácení dítěte vykonatelné v souladu s oddílem 4 kapitoly III každé následné rozhodnutí nařizující navrácení dítěte, které vydal soud příslušný podle tohoto nařízení.“

18. 18.Článek 41 odst. 1 první pododstavec nařízení č. 2201/2003 stanoví:

„Právo na styk s dítětem [...] přiznané vykonatelným rozhodnutím vydaným v jednom členském státě se uznává a je vykonatelné v jiném členském státě bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti a bez možnosti námitky proti uznání rozhodnutí, pokud bylo rozhodnutí osvědčeno v členském státě původu [...]“

19. 19.Článek 42 odst. 1 první pododstavec tohoto nařízení stanoví:

„Vykonatelné rozhodnutí stanovící navrácení dítěte [v souladu s čl. 11 odst. 8 nařízení č. 2201/2003] vydané v jednom členském státě se uznává a je vykonatelné v jiném členském státě bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti a bez možnosti námitky proti uznání rozhodnutí, pokud bylo rozhodnutí osvědčeno v členském státě původu [...]“

20. 20.Kapitola IV uvedeného nařízení, nadepsaná „Spolupráce mezi ústředními orgány ve věcech rodičovské zodpovědnosti“, obsahuje články 53 až 58.

21. 21.Podle článku 55 téhož nařízení činí ústřední orgány veškeré potřebné kroky, aby mimo jiné poskytovaly informace a pomoc nositelům rodičovské zodpovědnosti, kteří žádají o uznání a výkon rozhodnutí na jejich území, zejména ve věci práva na styk s dítětem a na navrácení dítěte.

22. 22.Článek 57 nařízení č. 2201/2003 stanoví:„1. Každý nositel rodičovské zodpovědnosti může ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém má obvyklé bydliště, nebo ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém má dítě obvyklé bydliště nebo ve kterém se dítě zdržuje, podat žádost o pomoc podle článku 55. Obecně žádost musí zahrnovat všechny dostupné údaje, které by mohly usnadnit výkon. Pokud se žádost o pomoc týká uznání nebo výkonu rozhodnutí ve věci rodičovské zodpovědnosti, které spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení, přiloží nositel rodičovské zodpovědnosti odpovídající osvědčení stanovená v článku 39, čl. 41 odst. 1 nebo čl. 42 odst. 1.2. Členské státy oznámí Komisi úřední jazyk nebo jazyky orgánů [Unie] jiné než své vlastní, ve kterých jsou přípustná sdělení ústředním orgánům.3. Pomoc poskytovaná ústředními orgány podle článku 55 je bezplatná.4. Každý ústřední orgán hradí vlastní náklady.“

23. 23.Článek 60 uvedeného nařízení stanoví:„Pokud se týče věcí upravených tímto nařízením, má ve vztazích mezi členskými státy toto nařízení přednost před těmito úmluvami:

[...]

- e) e) [Haagská úmluva z roku 1980].“

24. Článek 62 téhož nařízení stanoví: „1. Dohody a úmluvy uvedené [...] v člancích 60 a 61 jsou i nadále účinné ve vztahu k věcem neupraveným tímto nařízením. 2. Úmluvy uvedené v článku 60, zejména Haagská úmluva z roku 1980, jsou i nadále účinné mezi členskými státy, které jsou jejich smluvními stranami, v souladu s článkem 60.“

Kontext žádosti o posudek

25. Arménská republika, Albánská republika, Seychelská republika, Marocké království, Singapurská republika, Gabonská republika, Andorrské knížectví a Ruská federace postupně uložily k různým datům listiny o přístupu k Haagské úmluvě z roku 1980.
26. Jelikož měla Komise za to, že oblast mezinárodních únosů dětí spadá do výlučné pravomoci Unie, přijala dne 21. prosince 2011 osm návrhů rozhodnutí Rady Evropské unie o prohlášeních členských států, že v zájmu Unie souhlasí s přistoupením těchto osmi třetích států k Haagské úmluvě z roku 1980.
27. V rámci Rady zastávala většina zástupců členských států názor, že Rada nemá právní povinnost tyto návrhy přijmout, neboť podle nich Unie nemá v dané oblasti výlučnou pravomoc. Rada proto uvedené návrhy nepřijala.
28. Za těchto podmínek považovala Komise za vhodné předložit Soudnímu dvoru na základě čl. 218 odst. 11 SFEU projednávanou žádost o posudek.

K přípustnosti

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

29. Česká, německá, estonská, řecká, francouzská, kyperská, lotyšská, litevská, rakouská, polská a rumunská vláda a Rada mají za to, že žádost o posudek je nepřipustná, protože nesplňuje podmínky, za nichž může unijní orgán zahájit řízení podle čl. 218 odst. 11 SFEU.
30. Zaprvé se podle nich tato žádost netýká uzavření „dohody“ ve smyslu tohoto ustanovení, neboť jejím předmětem je uložení prohlášení o souhlasu s přistoupením podle čl. 38 čtvrtého pododstavce Haagské úmluvy z roku 1980 (dále jen „prohlášení o souhlasu s přistoupením“).
31. V tomto ohledu tvrdí, že takováto prohlášení jsou úkony, jimiž se tato úmluva provádí, a že se tedy žádost o posudek netýká uzavření mezinárodní dohody, nýbrž rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy v oblasti provádění uvedené úmluvy.
32. Pojem „dohoda“ podle nich navíc v doslovném významu vždy označuje akt smluvní povahy, což předpokládá dva navzájem si odpovídající projevy vůle. Přistoupení třetího státu ke zmiňované úmluvě a souhlas smluvního státu s tímto přistoupením přitom nejsou dva shodné projevy vůle, protože nejsou činěny v rámci smluvního vztahu vyznačujícího se vzájemností. Nejedná se o shodná prohlášení v rámci smlouvy o přistoupení ani o změnu smlouvy. Toto prohlášení je podle nich pouze interním instrumentem v rámci Haagské úmluvy z roku 1980, jehož účelem je rozšíření její územní působnosti.
33. Zadruhé se podle nich žádost o posudek netýká dohody Unie se třetími státy ve smyslu čl. 218 odst. 1 a 11 SFEU. Předně Unie k uvedené úmluvě přistoupit nemůže, neboť její článek 38 tuto možnost vyhrazuje pouze státům. Dále Unie nemá pravomoc ukládat prohlášení o souhlasu s přistoupením.

34. 34.Zatřetí uvádějí, že odmítla-li Rada přijmout návrhy rozhodnutí zmíněné v bodě 26 tohoto posudku, rozhodla se tak neschválit ve vztahu k dotyčným státům prohlášení o souhlasu s přistoupením, jež byla předmětem těchto návrhů, takže žádná dohoda s těmito státy není „zamýšlena“ ve smyslu čl. 218 odst. 11 SFEU.
35. 35.Začtvrté se podle nich Komise pod záminkou své žádosti o posudek ve skutečnosti snaží skoncovat se současnou praxí některých členských států, které jednotlivě souhlasily s přistoupením některých přistupujících států. V takové situaci přitom měla Komise proti těmto členským státům podat žaloby pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU.
36. 36.Evropský parlament a Komise mají za to, že žádost o posudek je přípustná.

Zaujetí stanoviska Soudního dvora

Ke kvalifikaci prohlášení o souhlasu s přistoupením jako konstitutivní součásti „dohody“

37. 37.Podle čl. 2 odst. 1 písm. a) Vídeňské úmluvy o smluvním právu ze dne 23. května 1969 může být mezinárodní dohoda sepsána v jediné nebo ve dvou či více souvisících listinách. Tyto listiny tedy mohou tvořit projev shodné vůle dvou nebo více subjektů mezinárodního práva, kterýžto projev vůle je těmito listinami formalizován.
38. 38.V projednávané věci upravuje Haagská úmluva z roku 1980 v článku 38 dvě souvisící listiny, a sice listinu o přístupu a prohlášení o souhlasu s přistoupením.
39. 39.Projevy vůle vyjádřené na těchto dvou listinách jsou shodné co do cíle sledovaného státem přistupujícím k uvedené úmluvě a státem souhlasícím s jeho přistoupením, tj. vzájemně se v souladu s mezinárodním právem zavázat k uplatňování uvedené úmluvy v jejich dvojstranných vztazích.
40. 40.Uvedené listiny jakožto celek navíc vyvolávají účinek, který dané státy zamýšlely. Podle jejího čl. 38 páteho pododstavce vstoupí Haagská úmluva z roku 1980 v platnost mezi přistupujícím státem a státem, který s tímto přístupem souhlasí, prvního dne třetího kalendářního měsíce po uložení prohlášení o tomto souhlasu.
41. 41.I když jsou úkon přistoupení a prohlášení o souhlasu s takovým přistoupením činěny na samostatných listinách, vyjadřují tedy jako celek shodnou vůli dotyčných států, a tvoří proto mezinárodní dohodu.
42. 42.Vzhledem k tomu, že prohlášení o souhlasu s přistoupením uložené členským státem je konstitutivní součástí mezinárodní dohody uzavřené se třetím státem, spadá pod pojem „dohoda“ ve smyslu čl. 218 odst. 1 a 11 SFEU, to však za předpokladu, že se jedná o dohodu zamýšlenou Uníí ve smyslu těchto ustanovení.

K nemožnosti Unie přistoupit k Haagské úmluvě z roku 1980 a ukládat prohlášení o souhlasu s přistoupením k této úmluvě

43. 43.Pokud jde o argument, že Unie nemůže přistoupit k Haagské úmluvě z roku 1980, je třeba připomenout, že podle ustáleného výkladu Soudního dvora si lze jeho posudek vyžádat zejména k otázkám týkajícím se rozdělení pravomocí mezi Unii a členské státy za účelem uzavření konkrétní dohody se třetími státy. Článek 196 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora tento výklad potvrzuje (viz zejména posudek 1/03, EU:C:2006:81, bod 112, a posudek 1/08, EU:C:2009:739, bod 109). V daném případě se žádost o posudek týká otázky, zda má Unie z hlediska pravidel unijního práva pravomoc

k uzavírání mezinárodních dohod prostřednictvím prohlášení o souhlasu s přistoupením. Netýká se překážek, s nimiž by se Unie mohla při výkonu své pravomoci potýkat v důsledku mezinárodních pravidel o uzavírání takových dohod.

44. 44.Otázka případné nemožnosti Unie stát se formálně stranou mezinárodní dohody je každopádně irelevantní. V případě, kdy podmínky účasti na takové dohodě neumožňují, aby byla uzavřena samotnou Unií, přestože tato dohoda spadá do vnější pravomoci Unie, může být tato pravomoc vykonána prostřednictvím členských států jednajících v zájmu Unie (v tomto smyslu viz posudek 2/91, EU:C:1993:106, bod 5).

Ke kvalifikaci prohlášení o souhlasu s přistoupením jako konstitutivní součásti dohody, která byla „zamýšlena“ v okamžiku podání žádosti o posudek

45. 45.Předně podle čl. 218 odst. 1 a 11 SFEU může být Soudnímu dvoru předložena žádost o posudek v případě, že se jedná o dohodu zamýšlenou Unií, což znamená, že je zamýšlena jedním nebo více orgány Unie, jež jsou nadány pravomocemi v rámci postupu upraveného v článku 218 SFEU. Mezi tyto orgány patří jmenovitě Komise.
46. 46.Z judikatury Soudního dvora dále vyplývá, že žádost o posudek je přípustná zejména v případě, kdy byl Radě předložen návrh Komise týkající se určité dohody a v okamžiku předložení věci Soudnímu dvoru tento návrh nebyl odvolán. Naproti tomu není nutné, aby Rada již v tomto stadiu vyjádřila záměr takovou dohodu uzavřít. Za těchto okolností totiž vše nasvědčuje tomu, že je žádost o posudek vedena legitimní snahou dotyčných orgánů zjistit rozsah pravomocí Unie a členských států před tím, než bude přijato rozhodnutí o dotyčné dohodě (v tomto smyslu viz posudek 2/94, EU:C:1996:140, body 11 až 18).
47. 47.Řízení o posudku podle čl. 218 odst. 11 SFEU má mimoto za cíl, jak uvedl generální advokát v bodě 44 svého názoru, zabránit právním obtížím vyvolaným situacemi, kdy na sebe členské státy vezmou mezinárodní závazky bez požadovaného zmocnění, ačkoliv z hlediska unijního práva již nemají ke splnění těchto závazků nezbytnou legislativní pravomoc.
48. 48.Případné soudní rozhodnutí, kterým by po uzavření mezinárodní dohody zavazující členské státy bylo konstatováno, že je tato dohoda neslučitelná s rozdělením pravomocí mezi Unií a členské státy, by totiž mohlo vyvolat – nejen na vnitřní úrovni Unie, ale též v rovině mezinárodních vztahů – vážné obtíže a mohlo by způsobit újmu všem zúčastněným stranám, včetně třetích států (obdobně viz posudek 3/94, EU:C:1995:436, bod 17, a posudek 1/09, EU:C:2011:123, bod 48).
49. 49.Konečně je třeba uvést, že možnost podat žádost o posudek nevyžaduje jako předběžnou podmínku konečnou shodu mezi orgány Unie o tom, zda je výkon vnější pravomoci Unie možný či účelný. Právo přiznané Parlamentu, Radě, Komisi a členským státům vyžádat si posudek Soudního dvora totiž může být uplatněno individuálně a bez vzájemné domluvy (viz posudek 1/09, EU:C:2011:123, bod 55).
50. 50.V daném případě předložila Komise Radě návrhy rozhodnutí, jimiž se členské státy zmocňují k uložení prohlášení o souhlasu s přistoupením týkajících se osmi třetích států. Komise tímto zamýšlela, že Unie dotyčné dohody uzavře prostřednictvím členských států jednajících v jejím zájmu. Před Soudním dvorem dále nebylo tvrzeno, že by tyto návrhy byly odvolány. Rada sice s těmito návrhy nesouhlasila, avšak její nesouhlas se nezakládá na tom, zda je účelné, aby předmětné dohody byly skutečně uzavřeny, nýbrž pouze na jejím přesvědčení, že Unie není v posuzované oblasti nadána výlučnou vnější pravomocí. Za těchto podmínek lze mezinárodní dohody, jichž jsou tato prohlášení konstitutivní součástí, kvalifikovat jako dohody, které byly v okamžiku podání žádosti o posudek „zamýšleny“.

51. 51.Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že v okamžiku rozhodování Soudního dvora o této žádosti o posudek již některé členské státy uložily prohlášení o souhlasu s přistoupením u depozitáře Haagské úmluvy z roku 1980. Z cíle uvedeného v bodě 47 tohoto posudku sice vyplývá, že k tomu, aby mohla být dotyčná dohoda kvalifikována jako „zamýšlená“, nesmí být uzavřena před tím, než Soudní dvůr o žádosti o posudek rozhodne, avšak tato okolnost sama o sobě nemůže tuto žádost činit zcela bezpředmětnou.

K účelovému využití řízení o posudku

52. 52.K argumentaci Rady a některých členských států o údajně účelovém využití řízení o posudku je třeba uvést, že se Komise v daném případě domnívá, že Unie získala výlučnou vnější pravomoc k uložení prohlášení o souhlasu s přistoupením u depozitáře Haagské úmluvy z roku 1980 dnem vstupu nařízení č. 2201/2003 v platnost, tj. 1. srpnem 2004, a že tak členské státy od tohoto data již nemohou činit bez zmocnění Unie. Mezi uvedeným datem a 21. prosincem 2011, kdy Komise přijala návrhy zmíněné v bodě 26 tohoto posudku, přitom různé členské státy uložily celkem více než 300 prohlášení o souhlasu s přistoupením.
53. 53.Je sice pravda, že Komise v průběhu tohoto období nepodala vůči těmto členským státům kvůli této rozsáhlé praxi, která je implicitně napadána v žádosti o posudek, žádnou žalobu pro nesplnění povinnosti, avšak Soudní dvůr nemá k dispozici žádný konkrétní a objektivní důkaz, který by jej mohl přivést k závěru, že podáním této žádosti jednala Komise výlučně, či přinejmenším v rozhodující míře s cílem obejít řízení upravené v článku 258 SFEU.
54. 54.Skutečnost, že některé otázky nastolené v souvislosti s tímto řízením o posudku mohou být řešeny v rámci případných řízení o žalobě pro nesplnění povinnosti na základě článku 258 SFEU, každopádně nebrání možnosti předložit věc Soudnímu dvoru na základě čl. 218 odst. 11 SFEU. Řízení o posudku totiž musí umožnit řešení každé otázky, jež může být soudně zkoumána, pakliže se tyto otázky slučují s cílem tohoto řízení (v tomto smyslu viz posudek 2/92, EU:C:1995:83, bod 14).
55. 55.S ohledem na výše uvedené je třeba Komisi předloženou žádost o posudek prohlásit za přípustnou.

K věci samé

Vyjádření předložená Soudnímu dvoru

56. 56.Parlament a Komise tvrdí, že je Unie nadána výlučnou vnější pravomocí k přijetí prohlášení o souhlasu s přistoupením. Předně totiž Haagská úmluva z roku 1980 a nařízení č. 2201/2003 pokrývají tutéž oblast, neboť oba tyto akty upravují otázky týkající se řízení o navrácení protiprávně přemístěných dětí, práva styku s dítětem a spolupráce mezi ústředními orgány ve věcech rodičovské zodpovědnosti.
57. 57.Dále uvádějí, že tato pravidla tvoří soubor navzájem pevně propojených pravidel. Unijní zákonodárce nepovažoval za nezbytné převzít ustanovení uvedené úmluvy do uvedeného nařízení. Avšak doplněním a posílením těchto ustanovení je do nařízení de facto začlenil. Jak článek 11 nařízení č. 2201/2003, tak ostatní články tohoto nařízení týkající se navrácení protiprávně přemístěných dětí tedy mají stejný rozsah působnosti jako tato úmluva. Mohou být uplatňovány pouze zároveň s odpovídajícími ustanoveními úmluvy.

58. 58.Konečně uvádějí, že se výlučná vnější pravomoc Unie vztahuje na celou Haagskou úmluvu z roku 1980. I kdyby byla některá pravidla od této úmluvy oddělitelná, je třeba uplatnit zásadu stanovenou Soudním dvorem v posudku 2/91 (EU:C:1993:106), podle níž platí, že pokud již unijní pravidla určitou oblast velkou měrou pokrývají, musí být vnější pravomoc výlučná. Podle Parlamentu a Komise tomu tak v projednávané věci je.
59. 59.Italská vláda se podobně jako Parlament a Komise domnívá, že jsou splněny všechny podmínky požadované k založení výlučné vnější pravomoci Unie ve vztahu k prohlášení o souhlasu s přistoupením.
60. 60.Naproti tomu belgická, česká, německá, estonská, irská, řecká, španělská, francouzská, kyperská, lotyšská, litevská, rakouská, polská, portugalská, rumunská, slovenská, finská a švédská vláda, vláda Spojeného království a Rada tvrdí, že Unie není v daném ohledu nadána výlučnou vnější pravomocí. Řecká, francouzská a polská vláda nadto tvrdí, že Unie v této oblasti nemá žádnou pravomoc.
61. 61.Zprvce tvrdí, že Komise klade v žádosti o posudek neprávem důraz na údajné podobnosti mezi nařízením č. 2201/2003 a Haagskou úmluvou z roku 1980, místo aby analyzovala závazek, který je předmětem této žádosti, tj. prohlášení o souhlasu s přistoupením. Tento závazek přitom nemůže zasahovat do jednotného a soudržného uplatňování tohoto nařízení, neboť toto prohlášení má jiný cíl, jelikož se týká spolupráce s ústředními orgány třetích států, zatímco uvedené nařízení upravuje pouze spolupráci mezi ústředními orgány členských států.
62. 62.Ústřední orgány zřízené podle uvedené úmluvy totiž navzájem spolupracují samostatně, takže spolupráce ústředního orgánu členského státu s dalšími ústředními orgány třetích států nemá žádný vliv na spolupráci mezi ústředními orgány dvou členských států. Z toho pak vyplývá, že jednostranný souhlas členského státu s přistoupením některých třetích států k této úmluvě nemá žádný dopad na jednotné a soudržné uplatňování unijního práva v oblasti spolupráce mezi ústředními orgány členských států.
63. 63.Zadruhé uvádějí, že i kdyby měla být žádost o posudek zkoumána z hlediska Haagské úmluvy z roku 1980, existence výlučné vnější pravomoci nemůže vyplývat z toho, že oblast působnosti této úmluvy údajně velkou měrou pokrývají rovnocenná pravidla unijního práva. Podle nich předně toto kritérium není rozhodné, neboť nebylo převzato v čl. 3 odst. 2 SFEU, kterým byla kodifikována judikatura Soudního dvora týkající se kritérií pro výlučnou pravomoc Unie k uzavření mezinárodní dohody. Dále se rozsah působnosti této úmluvy a rozsah působnosti nařízení č. 2201/2003 překrývají jen zčásti, a to co se týče jak povahy upravovaných vztahů, tak osob, na které se tyto akty použijí. Konečně překrývání mezi tímto nařízením a uvedenou úmluvou nemůže zakládat výlučnou pravomoc Unie, protože je abstraktní a neumožňuje prokázat vliv zmiňované úmluvy na toto nařízení.
64. 64.Zatřetí tvrdí, že případy, kdy některé členské státy budou s přistoupením přistupujícího státu souhlasit a jiné nikoli, sice mohou vyvolat nechtěné situace a vést k tomu, že možnost dovolávat se Haagské úmluvy z roku 1980 vůči státům, které k ní přistoupí, se bude v různých členských státech lišit, avšak tato skutečnost je vlastní samotné povaze této úmluvy a nebrání řádnému uplatňování uvedeného nařízení.

Zaujetí stanoviska Soudního dvora

K předmětu zkoumání Soudního dvora

65. 65.Na úvod je nutno konstatovat, že v projednávané věci jsou prohlášení o souhlasu s přistoupením, a tím pádem i mezinárodní dohoda, jejíž je toto prohlášení konstitutivní součástí, akcesorické ve vztahu k Haagské úmluvě z roku 1980, která upravuje jejich existenci a jejich účinky, a od které tedy nelze

toto prohlášení a tuto dohodu oddělit. Jak již bylo uvedeno v bodě 39 tohoto posudku, cílem uvedené dohody je totiž umožnit uplatňování celé této úmluvy v dvojstranných vztazích mezi dvěma dotýcnými státy.

66. 66.Z toho plyne, že je třeba při zkoumání této žádosti o posudek zohlednit všechna práva a všechny povinnosti upravené uvedenou úmluvou.

K existenci pravomoci Unie

67. 67.Pravomoc Unie uzavírat mezinárodní dohody může být nejen výslovně svěřena Smlouvami, ale může rovněž implicitně vyplývat z jiných ustanovení Smluv a z aktů přijatých v rámci těchto ustanovení orgány Unie. Zejména pokaždé, když unijní právo uvedeným orgánům přiznává pravomoc na vnitřní úrovni za účelem uskutečnění určitého cíle, je Unie nadána pravomocí brát na sebe mezinárodní závazky nezbytné k uskutečnění tohoto cíle, a to i v případě neexistence výslovného ustanovení v tomto smyslu (posudek 1/03, EU:C:2006:81, bod 114 a citovaná judikatura). O posledně uvedeném případě se ostatně hovoří v čl. 216 odst. 1 SFEU.
68. 68.V daném případě je třeba poukázat na to, že se Haagská úmluva z roku 1980 týká spolupráce v občanských věcech v oblasti přeshraničního přemísťování dětí. Spadá tedy do oblasti rodinného práva s mezinárodním prvkem, v níž je Unie nadána vnitřní pravomocí podle čl. 81 odst. 3 SFEU. Unie navíc tuto pravomoc vykonala přijetím nařízení č. 2201/2003. Za těchto podmínek je Unie v oblasti, která je předmětem této úmluvy, nadána vnější pravomocí.

K povaze této pravomoci

69. 69.Smlouva o FEU upřesňuje zejména v čl. 3 odst. 2 podmínky, za nichž je Unie nadána výlučnou vnější pravomocí.
70. 70.V tomto ohledu je nesporné, že souhlas s přistoupením třetího státu k Haagské úmluvě z roku 1980 není stanoven žádným legislativním aktem Unie a není nezbytný k tomu, aby Unie mohla vykonávat svou vnitřní pravomoc. Proto je třeba žádost o posudek zkoumat z hlediska podmínky obsažené v čl. 3 odst. 2 SFEU, podle níž uzavření mezinárodní smlouvy spadá do výlučné pravomoci Unie, pokud „může ovlivnit společná pravidla či změnit jejich působnost“.
71. 71.Splnění této podmínky musí být zkoumáno ve světle judikatury Soudního dvora, podle níž existuje riziko ovlivnění společných pravidel Unie mezinárodními závazky, které na sebe berou členské státy, či riziko změny působnosti těchto pravidel, které může odůvodňovat výlučnou vnější pravomoc Unie, pokud tyto závazky spadají do působnosti uvedených pravidel (v tomto smyslu viz rozsudky Komise v. Rada, zvaný „AETR“, 22/70, EU:C:1971:32, bod 30; Komise v. Dánsko, C-467/98, EU:C:2002:625, bod 82, a Komise v. Rada, C-114/12, EU:C:2014:2151, body 66 až 68).
72. 72.Konstatování takového rizika nevyžaduje naprostou shodu mezi oblastí, kterou pokrývají mezinárodní závazky, a oblastí unijní právní úpravy (viz posudek 1/03, EU:C:2006:81, bod 126, a rozsudek Komise v. Rada, EU:C:2014:2151, bod 69).
73. 73.Působnost pravidel Unie může být mezinárodními závazky ovlivněna nebo změněna zejména tehdy, pokud tyto závazky spadají do oblasti, kterou taková pravidla již velkou měrou pokrývají (v tomto smyslu viz posudek 2/91, EU:C:1993:106, body 25 a 26). Jak již Soudní dvůr judikoval a na rozdíl od toho, co tvrdí Rada a některé vlády, které předložily vyjádření, zůstává taková okolnost v kontextu čl. 3 odst. 2 SFEU relevantní při posuzování, zda je splněna podmínka týkající se rizika ovlivnění společných pravidel Unie nebo změny jejich působnosti (rozsudek Komise v. Rada, EU:C:2014:2151, body 70, 72 a 73).

74. 74. Je však třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že Unii přísluší pouze pravomoci, které jí byly svěřeny, existence pravomoci, která má nadto výlučnou povahu, musí být založena na závěrech vycházejících z celkové a konkrétní analýzy vztahu mezi zamýšlenou mezinárodní dohodou a platným unijním právem. Tato analýza musí brát v úvahu oblasti, které jsou pokryty unijními pravidly, a oblasti, které jsou pokryty ustanoveními zamýšlené dohody, předvídatelné perspektivy jejich vývoje, jakož i povahu a obsah těchto pravidel a ustanovení, aby bylo možné ověřit, zda předmětná dohoda může zasáhnout do jednotného a soudržného používání unijních pravidel a do řádného fungování systému, který tato pravidla zavedla (viz posudek 1/03, EU:C:2006:81, body 126, 128 a 133, a rozsudek Komise v. Rada, EU:C:2014:2151, bod 74).
- – Ke shodě daných oblastí
75. 75. Haagská úmluva z roku 1980 upravuje konkrétně dvě řízení, zaprvé řízení o navrácení protiprávně přemístěných dětí a zadruhé řízení k zajištění výkonu práva styku s dítětem.
76. 76. Pokud jde nejprve o řízení o navrácení protiprávně přemístěných dětí, články 8 až 11 uvedené úmluvy upravují podání návrhu na navrácení u ústředního orgánu smluvního státu, předání tohoto návrhu ústřednímu orgánu smluvního státu, v němž se dítě nachází, a vyřízení tohoto návrhu soudními nebo správními orgány posledně uvedeného státu. Článek 12 téže úmluvy upravuje podmínky, za nichž tyto soudní nebo správní orgány nařídí navrácení tohoto dítěte do smluvního státu, v němž mělo obvyklé bydliště bezprostředně před svým přemístěním nebo zadržením. Články 13 a 20 Haagské úmluvy z roku 1980 upřesňují případy, kdy mohou posledně uvedené orgány odmítnout navrácení dítěte a přijmout rozhodnutí o nenavrácení.
77. 77. Uvedená pravidla úmluvy jsou nařízením č. 2201/2003, zejména jeho článkem 11, doplněna a zpřesněna. Článek 11 odst. 2 tohoto nařízení tak zakotvuje zásadu, podle níž je dotyčné dítě v průběhu řízení upraveného v člancích 12 a 13 uvedené úmluvy vyslechnuto. Stejně tak čl. 11 odst. 3 uvedeného nařízení stanoví přesnou lhůtu, v níž musí být vydáno rozhodnutí o navrácení protiprávně přemístěného dítěte. Dále čl. 11 odst. 4 až 6 téhož nařízení upravuje možnost soudu členského státu zamítnout žádost o navrácení dítěte na základě téže úmluvy, přičemž pro využití této možnosti stanoví dodatečné podmínky. Článek 11 odst. 8 nařízení č. 2201/2003 ve spojení s článkem 42 tohoto nařízení zavádí postup, který usnadňuje navrácení protiprávně přemístěných dětí a který je komplementární k postupu upravenému Haagskou úmluvou z roku 1980. Podle těchto ustanovení může příslušný soud na základě uvedeného nařízení přijmout bez ohledu na rozhodnutí o nenavrácení vydané na základě článku 13 této úmluvy následné rozhodnutí nařizující navrácení dítěte, které se uznává za vykonatelné v členském státě, kde dítě pobývá, s tím, že orgány tohoto státu nemohou proti tomuto uznání vznést námitky.
78. 78. Z obsahu všech těchto ustanovení nařízení č. 2201/2003 zmíněných v předchozím bodě vyplývá, že buď jsou založena na pravidlech Haagské úmluvy z roku 1980, nebo stanoví důsledky, které je třeba z použití ustanovení této úmluvy vyvodit. Tyto dvě kategorie ustanovení tak tvoří nedělitelný normativní celek, který se použije na řízení o navrácení dětí protiprávně přemístěných v rámci Unie.
79. 79. Pokud jde dále o řízení k zajištění výkonu práva styku s dítětem, tato úmluva mu konkrétně věnuje pouze článek 21, který jen upravuje možnost podat ústředním orgánům smluvních států návrhy týkající se výkonu tohoto práva a ukládá těmto státům povinnosti k zajištění nerušeného výkonu tohoto práva.
80. 80. Nařízení č. 2201/2003 stanoví obdobná základní pravidla týkající se výkonu tohoto práva. Zejména podle jeho článků 55 a 57 může každý nositel rodičovské zodpovědnosti podat žádost o pomoc pro účely výkonu práva styku s dítětem ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém má obvyklé bydliště, nebo ústřednímu orgánu členského státu, ve kterém má dotyčné dítě obvyklé bydliště nebo ve kterém se toto dítě zdržuje.

81. 81.Konečně Haagská úmluva z roku 1980 obsahuje všeobecná ustanovení, která jsou společná řízením o navrácení protiprávně přemístěných dětí a řízením o výkonu práva styku s dítětem. Z článků 22 a 26 této úmluvy tak vyplývá, že až na některé výjimky nemohou příslušné orgány ukládat v souvislosti s těmito řízeními placení poplatků nebo záruky. Podle článku 23 uvedené úmluvy nelze v souvislosti s uvedenými řízeními požadovat ověřování nebo podobnou formalitu. V článku 24 Haagské úmluvy z roku 1980 jsou upřesněny jazyky, v nichž smí být návrhy týkající se použití této úmluvy podávány ústřednímu orgánu dožádaného státu. Článek 25 uvedené úmluvy kromě toho stanoví, že osoba, která má bydliště ve smluvním státě a podává takový návrh, má nárok na právní pomoc a radu v kterémkoliv smluvním státě za stejných podmínek, jako by sama byla občanem tohoto státu a měla v něm obvyklé bydliště.
82. 82.Nařízení č. 2201/2003 upravuje obdobná pravidla pro řízení o navrácení protiprávně přemístěného dítěte a pro řízení k zajištění výkonu práva styku s dítětem. Konkrétně z čl. 57 odst. 3 tohoto nařízení vyplývá, že pomoc poskytovaná ústředními orgány je bezplatná. Podle článku 41 uvedeného nařízení se právo na styk s dítětem přiznané vykonatelným rozhodnutím vydaným v jednom členském státě uznává a je vykonatelné v jiném členském státě bez nutnosti prohlášení vykonatelnosti a bez možnosti námitky proti uznání rozhodnutí. Článek 42 nařízení č. 2201/2003 upravuje podobné uznání v případě rozhodnutí nařizujících navrácení dítěte uvedených v čl. 11 odst. 8 téhož nařízení. V článku 57 odst. 2 tohoto nařízení je upravena možnost zasílat sdělení ústředním orgánům členských států v jiném jazyce, než jsou jejich vlastní jazyky. Konečně v článku 50 uvedeného nařízení je stanoveno, že navrhovatel, jemuž se v členském státě původu dostává výhod právní pomoci nebo je osvobozen od úhrady nákladů řízení nebo poplatků, je oprávněn v rámci řízení o navrácení protiprávně přemístěného dítěte nebo o výkonu práva styku s dítětem podle článků 41, 42 a 48 téhož nařízení požívat nejvýhodnější právní pomoci nebo nejrozsáhlejšího osvobození od úhrady nákladů řízení nebo poplatků podle práva členského státu výkonu.
83. 83.S ohledem na výše uvedené je třeba konstatovat, že ustanoveními nařízení č. 2201/2003 jsou velkou měrou pokryta obě řízení upravená Haagskou úmluvou z roku 1980, tj. řízení o navrácení protiprávně přemístěných dětí a řízení k zajištění výkonu práva styku s dítětem. Je tedy třeba vycházet z toho, že je celá tato úmluva pokryta unijními pravidly.
- – K riziku ovlivnění společných pravidel
84. 84.Pokud jde o riziko, že unijní pravidla budou ustanoveními Haagské úmluvy z roku 1980 a prohlášeními o souhlasu s přistoupením ovlivněna, z hlediska povahy a obsahu těchto pravidel, ustanovení a prohlášení je třeba uvést, že nařízení č. 2201/2003 stanoví jednotná pravidla, jež platí pro orgány členských států.
85. 85.Dále z důvodu vzájemného překrývání a úzkého vztahu mezi ustanoveními uvedeného nařízení a ustanoveními uvedené úmluvy, zejména mezi ustanoveními článku 11 nařízení a ustanoveními kapitoly III úmluvy, mohou mít ustanovení úmluvy vliv na význam, působnost a účinnost pravidel nařízení č. 2201/2003.
86. 86.Na tomto závěru nic nemění skutečnost, že se mnohá ustanovení tohoto nařízení a ustanovení této úmluvy mohou jevit navzájem soudržná. Jak již Soudní dvůr judikoval, unijní pravidla totiž mohou být mezinárodními závazky ovlivněna i tehdy, když mezi nimi neexistuje rozpor (v tomto smyslu viz posudek 2/91, EU:C:1993:106, body 25 a 26, a rozsudek Komise v. Rada, EU:C:2014:2151, bod 71).
87. 87.Konkrétně vztah mezi Haagskou úmluvou z roku 1980 a nařízením č. 2201/2003 je upřesněn zejména v článku 60 tohoto nařízení, podle kterého má toto nařízení před touto úmluvou přednost, pokud se oblasti upravené oběma těmito akty navzájem překrývají.

88. 88.I přes tuto přednost nařízení č. 2201/2003 přitom hrozí, že nejednotné souhlasy členských států s přistoupením třetích států k Haagské úmluvě z roku 1980 ovlivní působnost a účinnost společných pravidel stanovených tímto nařízením.
89. 89.V tomto ohledu je třeba uvést, jak zdůraznily Parlament a Komise, že kdyby byly k vyjádření souhlasu či nesouhlasu s přistoupením nového třetího státu k Haagské úmluvě z roku 1980 příslušné členské státy, a nikoli Unie, vzniklo by riziko zásahu do jednotného a soudržného používání nařízení č. 2201/2003, konkrétně pravidel spolupráce mezi orgány členských států, a to vždy, když se případ mezinárodního únosu dítěte bude týkat třetího státu a dvou členských států, z nichž jeden s přistoupením tohoto třetího státu k této úmluvě souhlasil a druhý nikoli.
90. 90.S ohledem na výše uvedené spadá souhlas s přistoupením třetího státu k Haagské úmluvě z roku 1980 do výlučné pravomoci Unie.

V důsledku toho Soudní dvůr (velký senát) vydává následující posudek:

Souhlas s přistoupením třetího státu k Úmluvě o občanskoprávních aspektech mezinárodních únosů dětí uzavřené v Haagu dne 25. října 1980 spadá do výlučné pravomoci Evropské unie.

Podpisy.